

**Prof. PhDr. Ján BAKOŠ, DrSc.
(1943 – 2025)¹**

Prof. Ján Bakoš v roku 1981.

Foto: Archív Lukáša Bakoša.

Akademické a vedecké pôsobenie

- 1960 – 1961 Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave (dejiny umenia)
- 1961 – 1965 Filozofická fakulta UJEP v Brne (dejiny umenia, estetika)
(Diplomová práca: „*Počiatky stredovekého nástenného maliarstva na Slovensku*“)
- 1965 – 1967 Slovenská národná galéria, Bratislava (pomocný kurátor pre staré umenie)
- 1969 Doktor filozofie (PhDr.) – Univerzita J. E. Purkyně v Brne
(Dizertačná práca: „*Románska nástenná malba na Slovensku*“)
- 1967 – 1973 Ústav teórie a dejín umenia SAV, Bratislava (interný aspirant)
- 1971 – 1975 Filozofická fakulta UK v Bratislave, Katedra teórie a dejín umenia
(externý prednášateľ: *Stredoveké umenie*)
- 1972 Kandidát vied (CSc.) – Ústav teórie a dejín umenia SAV v Bratislave
(Kandidátska práca: „*Počiatky gotického tabuľového maliarstva na Slovensku*“)
- 1973 – 1985 Umenovedný ústav SAV, Bratislava (vedecký pracovník)
- 1975 – 1976 Vysoká škola výtvarných umení, Bratislava (externý prednášateľ: *Stredoveké umenie*)
- 1985 – 1990 Umenovedný ústav SAV, Bratislava (riaditeľ)
- 1986 Doktor vied (DrSc.) – Umenovedný ústav SAV v Bratislave
(Dizertácia: „*Dejiny a koncepcie stredovekého umenia na Slovensku*“)
- 1990 – 2005 Ústav dejín umenia SAV, Bratislava (riaditeľ)
- 1992 Docent – Univerzita Karlova v Prahe
(Habilitačná práca: „*Súradnice dejepisu umenia*“)
- 1992 – 2008 Katedra dejín výtvarného umenia Filozofickej fakulty UK Bratislava
- 1997 Profesor – Univerzita Karlova v Prahe
- 1998 Profesor – Filozofická fakulta UK Bratislava, Katedra dejín umenia
- 2005 – 2013 Člen Predsedníctva Slovenskej akadémie vied
- 2005 – 2022 Ústav dejín umenia SAV, Bratislava (vedecký pracovník)

¹ Významnému odkazu prof. Jána Bakoša sa bude časopis *ARS* bližšie venovať v sérii článkov v nasledujúcich vydaniach.

Členstvá

AICA (International Association of Art Critics) – member societaire
CIHA (International Committee of the History of Art) – member titulaire (1992 – 2000)
ESF (European Science Foundation) – člen Stáleho výboru pre humanitné vedy (2000 – 2006)
IAA (International Association of Aesthetics) – člen
RIHA (Association of Research Institutes in Art History) – člen (2000 – 2005)
SAS (Slovenská akademická spoločnosť)
Učená spoločnosť SAV
UHSS (Umeleckohistorická spoločnosť Slovenska) (1990 – 1998 predseda)

Členstvo v redakčných radách

ARS, Časopis Ústavu dejín umenia SAV – vedecký redaktor/šéfredaktor (1990 – 2015)
Human Affairs, Post-disciplinary Journal for Humanities – člen redakčnej rady
Estetika, časopis AV ČR – člen redakčnej rady (do 2006)

Výberová bibliografia Jána Bakoša

Monografie a štúdie rozsahu monografie

Dejiny a koncepcie stredovekého umenia na Slovensku: Explikácia na gotickom nástennom maliarstve. Bratislava: Tatran, 1984, 372 s.
Situácia dejepisu umenia na Slovensku: doplnená a rozšírená prednáška v SNG dňa 19. 10. 1984. In: *Analekta: Informačné a metodické materiály o výtvarnom umení*, roč. 6, 1979, č. 7. Red.: Zora Ondrejčeková. Bratislava: Slovenská národná galéria, 1984, s. 1 – 264.
Umelec v kletke: pamiatke Milana Paštéku a Ivana Chrappu. Bratislava: SCCA, Sorosovo centrum súčasného umenia, 1999, 233 s. + čb. fotografie.
Periféria a symbolický skok: úvahy o teórii dejín umenia a kultúrnej histórii. Bratislava: Kalligram, 2000, 211 s.
Štyri trasy metodológie dejín umenia. Bratislava: Veda – Vydavateľstvo SAV, 2000, 374 s.
Intelektuál & pamiatka. Bratislava: Kalligram, 2004, 268 s.
Discourses and Strategies: The Role of the Vienna School in Shaping Central European Approaches to Art History & Related Discourses (= Schriftenreihe der Slowakischen Akademie der Wissenschaften/Series of the Slovak Academy of Sciences; Band/Vol. 5). Frankfurt am Main: Peter Lang, 2013, 227 s.
Stezky a stratégie I: Metodologické trajektorie dejepisu umění (především ve střední Evropě). Brno: Barrister & Principal, 2017, 271 s.

Kolektívne monografie

Milan Laluba. Bratislava: Slovenský Tatran, 1997, 239 s.
Milan Paštéka. Levice: Koloman Kertész Bagala, L.C.A., 2001, 319 s.
Problémy dejín výtvarného umenia Slovenska. Bratislava: Veda, 2002, 280 s., 164 obr.

Editované publikácie

- Minulost' v přítomnosti: současné umění a umelecko-historické mýty* (= The Past and the Present: Contemporary Art & Art History's Myths). Bratislava: Nadácia – Centrum súčasného umenia, 2002, 255 s.
- Artwork through the Market: The Past and the Present*. Bratislava: Veda, 2004, 351 s.
- Human Affairs: Postdisciplinary Humanities and Social Sciences Quarterly*, roč. 19, 2003, č. 3: Relativism versus Universalism and E. H. Gombrich.

Štúdie

- Príspevok k noetike surrealistického umenia. In: *Estetika: časopis pro estetiku a teorii umění*, roč. 3, 1966, č. 1, s. 31 – 42.
- Poznámky o románskej nástennej maľbe na Slovensku. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. F, Řada uměnovědná*, roč. 17, 1968, č. F12, s. 13 – 20.
- Významové vrstvy grafickej tvorby Albína Brunovského. In: *ARS: časopis Ústavu dějin umění SAV*, roč. 2, 1968, č. 1, s. 111 – 132.
- Model umenia v ikonológii: pamiatke prof. Václava Ríchtra. In: *ARS: časopis Ústavu dějin umění SAV*, roč. 4, 1970, č. 1 – 2, s. 145 – 158.
- Štruktúra a genéza predely oltára sv. Kataríny v Levoči. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. F, Řada uměnovědná*, roč. 21, 1972, č. F16, s. 73 – 90.
- Stav bádania o začiatkoch gotického tabuľového maliarstva na Slovensku. In: *ARS: časopis Ústavu dějin umění SAV*, roč. 6 – 8, 1972 – 1974, č. 1 – 6, s. 5 – 36.
- O potrebe teórie v slovenskom dejepise umenia. In: *ARS: časopis Ústavu dějin umění SAV*, roč. 9 – 10, 1975 – 1976, č. 1 – 4, s. 182 – 191.
- Koncepcie dejín stredovekého dreveného sochárstva Slovenska do polovice 15. storočia I., II. In: *Umění: časopis Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky*, roč. 27, 1979, č. 4, s. 322 – 345; č. 5, s. 427 – 452.
- Kritiky ikonológie a Albert Kutal. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. F, Řada uměnovědná*, roč. 28 – 29, 1979 – 1980, č. F23 – 24, s. 9 – 18.
- Umelecko-historické koncepty tradície. In: *Literárna a literárnómúzejná tradícia: Zborník prací z 5. konferencie o literárnóm vzdelaní (problémy literárnej tradície) v Dolnom Kubíne 1978*. Ed.: Anton Popovič. Dolný Kubín: Oravské múzeum; Nitra: Pedagogická fakulta, Kabinet literárnej komunikácie a experimentálnej metodiky, 1980 s. 85 – 109.
- Cesty slovenského dejepisu umenia – zákonitosť alebo náhoda? In: *ARS: časopis Ústavu dějin umění SAV*, roč. 11 – 15, 1977 – 1981, č. 1 – 4, s. 191 – 199.
- Dejinná súvislosť umeleckých diel. In: *Umění: časopis Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky*, roč. 29, 1981, č. 2, s. 97 – 125.
- Implikácie interpretácií. In: *Umění: časopis Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky*, roč. 29, 1981, č. 6, s. 486 – 515.
- Príspevok k problematike vzťahov rakúskeho a slovenského tabuľového maliarstva v druhej štvrtine 15. storočia. In: *ARS: časopis Ústavu dějin umění SAV*, roč. 16, 1982, č. 1, s. 56 – 87.
- Úvahy o umelecko-historickom stanovisku Alberta Kutala. In: *ARS: časopis Ústavu dějin umění SAV*, roč. 16, 1982, č. 2, s. 120 – 142.
- The Vienna School's views of the structure of the art historical process. In: *Akten des 25. Kongresses für Kunstgeschichte: Wien und die Entwicklung der kunsthistorischen Methode*. Vol. I. Eds.: Hermann Fillitz und Martina Pippal. Wien: Böhlau, 1984, s. 117 – 122.
- Český dejepis umenia a Slovensko. In: *Umění: časopis Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky*, roč. 34, 1986, č. 3, s. 211 – 228.

- Región, periféria a umeleckohistorický vývoj. In: *Romboid: literatúra / umelecká komunikácia*, roč. 22, 1987, č. 12, s. 53 – 60.
- Základné otázky dejín umenia očami sovietskej semiotiky. In: *Litteraria: znak – systém – proces: k problémom marxistickej semiotiky* (=Litteraria. 24.) Bratislava: SAV, 1987. s. 75 – 97.
- Periféria alebo križovatka kultúr? In: *Slovenské pohľady*, roč. 104, 1988, č. 7, s. 5 – 19.
- Historický výskum súčasnosti. In: *Slovenské pohľady*, roč. 105, 1989, č. 4, s. 2 – 15.
- Pozícia brnenskej stolice dejín umenia v 50. a 60. rokoch 20.storočia. In: *Časopis Matice Moravské*, roč. 109, 1990, s. 365 – 373.
- Der tschecho-slowakische Strukturalismus und die Kunstgeschichtsschreibung. In: *Zeitschrift für Ästhetik und allgemeine Kunstwissenschaft*, Band 36, 1991, s. 53 – 103.
- Monuments and Ideologies. In: *Human Affairs: Postdisciplinary Humanities and Social Sciences Quarterly*, roč. 1, 1991, č. 2, s. 106 – 119.
- Peripherie und kunsthistorische Entwicklung. In: *ARS: časopis Ústavu dejín umenia SAV*, roč. 24, 1991, č. 1, s. 1 – 11.
- Die epistemologische Wende eines Kunsthistorikers. In: *L'art et les Révolutions: Actes du XXVIIe Congres CIHA: Révolution et évolution de l 'Histoire de l 'Art de Warburg a nos jours. section 5*. Strasbourg: Société Alsacienne pour le Développement de l 'Histoire de l 'Art, 1992, s. 53 – 72.
- Priestory interpretácií. In: *Romboid: literatúra / umelecká komunikácia*, 1992, č. 5, s. 8 – 20.
- Štrukturalizmus na Slovensku ako symbolický skok. In: *Československý štrukturalizmus a viedenský scientizmus*. Zost.: Peter Michalovič. Bratislava: Stimul, 1992, s. 8 – 19; Der tschecho-slowakische Strukturalismus und die Kunstgeschichtsschreibung, ibidem, s. 160 – 167.
- Denkmale und Ideologien. In: *Denkmal, Werte, Gesellschaft: zur Pluralität des Denkmalbegriffs*. Ed.: Wilfried Lipp. Frankfurt am Main; New York: Campus, 1993, s. 347 – 361.
- Epistemologický obrat na ceste historika umenia. In: *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity. F. Řada uměnovědná*, roč. 34 – 36, 1990 – 1992 (1993), s. 7 – 20.
- Strategy of Socialist Realism (A comment). In: *ARS: časopis Ústavu dejín umenia SAV*, roč. 26, 1993, č. 2 – 3, s. 179 – 183.
- The Idea of East Central Europe as an Artistic Region and 14th Century Painting and Sculpture in Slovakia. In: *Künstlerischer Austausch – Artistic Exchange: XXVIII. Internationaler Kongress für Kunstgeschichte Berlin 1992*. Ed.: Thomas W. Gaehtgens. Berlin: Akademie Verlag, 1993, s. 51 – 63.
- Illusionen und Desillusionen des Künstlers im Käfig. In: *Der Riss im Raum: Positionen der Kunst seit 1945 in Deutschland, Polen, der Slowakei und Tschechien*. Eds.: Matthias Flügge – Jiří Švestka. Berlin: Guardini Stiftung, 1994, s. 72 – 80.
- La Scuola Viennese di Storia dell'Arte e la storiografia dell'arte ceca. In: *La scuola viennese di storia dell'arte*. Ed.: Marco Pozzetto. Gorizia: ICM, 1996, s. 123 – 142.
- The Vienna School's hundred and sixty-eighth graduate: the Vienna School's ideas revised by E. H. Gombrich. In: *Gombrich on Art and Psychology*. Ed.: Richard Woodfield. Manchester: Manchester University Press, 1996, s. 234 – 261.
- Zmysel interpretácie a archeológia ľudskej existencie. In: *Očami X: Desat' autorov o súčasnom slovenskom výtvarnom umení*. Ed.: Zuzana Bartošová. Bratislava: Orman, 1996, s. 71 – 95.
- Od ikonológie k semiotike. In: *ARS: časopis Ústavu dejín umenia SAV*, roč. 31, 1998, č. 1 – 3, s. 3 – 48.
- Viedenská škola dejín umenia a český dejepis umenia. In: *Bulletin Moravské galerie v Brně*. Brno: Moravská galerie, roč. 54, 1998, s. 5 – 11.
- Príbeh zakliatej vednej disciplíny/Seminár dejín umenia na bratislavskej univerzite. In: *Pocta Václavovi Menclovi: zborník štúdií k otázkam interpretácie stredoeurópskeho umenia*. Ed.: Dana Bořutová – Štefan Oriško. Bratislava: Katedra dejín výtvarného umenia FF UK, 2000, s. 9 – 18.

- Monuments and Ideologies. In: *Centropa: A Journal of Central European Architecture and Related Arts*, roč. 1, 2001, č. 2, s. 101 – 107.
- Metamorphoses of Jacob Burckhardt's legacy. In: *Horizonte. Beiträge zu Kunst und Kunstwissenschaft: 50 Jahre Schweizerisches Institut für Kunstwissenschaft*. Zürich: Hatje Cantz, 2001, s. 345 – 352.
- Richter versus Riegl. In: *Václav Richter 1900 – 1970: sborník příspěvků ze symposia pořádaného ke 100. výročí narození a 30. výročí úmrtí profesora Václava Richtera katedrou dějin umění FF UP v Olomouci a Seminářem dějin umění MU v Brně 19. 5. 2000 v Muzeu umění Olomouc*. Ed.: Milan Togner. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001, s. 9 – 24.
- Idea východnej strednej Európy ako umeleckého regiónu. In: Bakoš, Ján a kol.: *Problémy dejín výtvarného umenia Slovenska*. Bratislava: Veda, 2002. s. 10 – 18.
- Rekonstruieren oder konstruieren wir die Geschichte der Kunst? Beispiel: Die Kunst der Slowakei. In: *Kunstchronik: Monatsschrift für Kunstwissenschaft Museumswesen und Denkmalpflege*, roč. 55, 2002, č. 3, s. 122 – 130.
- From the Ideological Critique to the Market. In: *Artwork Through the Market: The Past and the Present*. Ed.: Ján Bakoš. Bratislava: Veda, 2004, s. 13 – 51.
- From Universalism to Nationalism. Transformation of Vienna School Ideas in Central Europe. In: *Die Kunsthistoriographien in Ostmitteleuropa und der nationale Diskurs*. (=Humboldt-Schriften zur Kunst- und Bildgeschichte, Band I). Eds.: Robert Born – Alena Janatková – Adam S. Labuda. Berlin: Mann Verlag, 2004, s. 79 – 101.
- Max Dvořák – a neglected re-visionist. In: *Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte*, Bd. 53: *Wiener Schule. Erinnerung und Perspektiven*. Wien; Köln; Weimar: Böhlau, 2004, s. 55 – 71.
- Metamorphoses of Ownership and Dilemmas of Communist Monument Protection. In: *Human Affairs: A Postdisciplinary Journal for Humanities and Social Sciences*. Bratislava: Ústav výskumu sociálnej komunikácie SAV, roč. 14, 2004, č. 1, s. 57 – 70.
- Alois Riegl – otec umeleckohistorického nacionalizmu? In: *Regnum Bohemiae et Sacrum Romanum Imperium: sborník k počtĕ Jiřího Kuthana*. Eds.: Jan Royt – Michaela Ottová – Aleš Mudra. Praha: Ústav dějin křesťanského umění Katolické teologické fakulty UK, 2005, s. 399 – 408.
- The Prague linguistic circle's contribution to art history. In: *Human Affairs: A Postdisciplinary Journal for Humanities and Social Sciences*. Bratislava: Ústav výskumu sociálnej komunikácie SAV, roč. 15, 2005, č. 1, s. 22 – 34.
- Walter Benjamin a hĺbka historicity (Benjamin a Viedenská škola dejín umenia). In: *Slovak Review of World Literature Research: časopis pre výskum svetovej literatúry*, roč. 16, 2007, č. 1, s. 27 – 36.
- Vienna School Disciples and "The New Tasks of Art History". In: *ARS: časopis Ústavu dejín umenia SAV*, roč. 40, 2007, č. 2, s. 145 – 155.
- From National to Dynastic History of Art (a Path of Art History in Central Europe). In: *Prag und die grossen Kulturzentren Europas in der Zeit der Luxemburger (1310 – 1437)*. Eds.: Markéta Jarošová – Jiří Kuthan – Stefan Scholz. Praha: Karlova univerzita, 2008, s. 763 – 783.
- Vienna School Methodological Doctrine: Visions and Revisions. In: *Writing Central European Art History: PATTERNS_Travelling Lecture Set 2008/2009*. Ed.: Piotr Piotrowski. Graz: ERSTE Stiftung Reader 01, 2008, s. 22 – 36.
- Introductory: Gombrich's Struggle against Metaphysics. In: *Human Affairs: A Postdisciplinary Journal for Humanities and Social Sciences*, roč. 19, 2009, č. 3, s. 239 – 250.
- Jan Białostocki and Center-Periphery Problem. In: *Białostocki. Materiały Seminarium Metodologicznego Stowarzyszenia Historyków Sztuki „Jan Białostocki - między tradycją a innowacją” – Nieborów, 23 – 25 października 2008*. Ed.: Magdalena Wróblewska. Warszawa: Stowarzyszenie Historyków Sztuki, 2009, s. 63 – 75.
- Gombrichův zápas s metafyzikou. In: *Gombrich. Porozumět umění a jeho dějinám: Ke stému výročí narození E. H. Gombricha*. Eds.: František Mikš – Ladislav Kesner. Brno: Barrister & Principal; Masarykova univerzita; Filozofická fakulta – Seminář dějin umění, 2010, s. 85 – 116.

- „Nominalists“ versus „Realists“ or „Humanists“ versus „Relativists“ : Methodological Visions and Revisions within the Vienna School. In: *Die Etablierung und Entwicklung des Faches Kunstgeschichte in Deutschland, Polen und Mitteleuropa*. Eds.: Wojciech Balus – Joanna Wolańska. Warszawa: Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 2010, s. 315 – 347.
- Paths and Strategies in the Historiography of Art in Central Europe. In: *ARS: časopis Ústavu dejín umenia SAV*, roč. 43, 2010, č. 1, s. 85 – 118.
- Czech Structuralism and Semiotics as Apology of Avant-garde. In: *Eirene: Studia Graeca et Latina*, roč. 48, 2012, č. 1 – 2, s. 147 – 152.
- Otto Pächt and Albert Kuttel: Methodological Parallels. In: *Umění/Art: časopis Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky*, roč. 62, 2014, č. 5, s. 406 – 422.
- A Corrupt Past: The Case of Bratislava Castle [elektronický zdroj]. In: *RIHA Journal: Journal of the International Association of Research Institutes in the History of Art*, 2016, art. no. 0141.
- Looking for the Concept of Style (1753 – 1953). In: *ARS: časopis Ústavu dejín umenia SAV*, roč. 53, 2020, č. 2, s. 99 – 111.
- The End of Style? In: *Umění/Art: časopis Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky*, roč. 69, 2021, č. 3, s. 254 – 265.